

Verantwoord nesten zoeken en fotograferen

Naar aanleiding van het artikel 'Een broedgeval van Cetti's Zanger van nabij gevolgd' (*het Vogeljaar* 69(2):72-79) kregen wij een reactie van een lezer waarin wij erop gewezen werden dat het zoeken en fotograferen van nesten gemakkelijk kan leiden tot ongewenste situaties. In het genoemde artikel stond ook expliciet een aanbeveling om nesten te gaan zoeken. Helaas hadden wij verzuimd die opmerkingen te voorzien van een waarschuwing, want het zoeken van nesten is niet iets wat voor iedereen aanbevolen is. Dat is specialistenwerk en kan alleen maar verantwoord gedaan worden als men op de hoogte is van de juiste regels en richtlijnen.

Nesten en nestkastencontrole

Nestkasten – die op veel plaatsen zijn opgehangen in natuurgebieden, landgoederen etc. – worden meestal enkele malen in het broedseizoen gecontroleerd door medewerkers van de terreinbeherende organisaties of door vrijwilligers, meestal leden van een lokale vogelwacht of vogelwerkgroep. Zij krijgen daarvoor instructies mee.

Onderzoek aan nesten van broedende vogels is werk voor ornithologen en specialisten, zoals medewerkers of vrijwilligers van Sovon Vogelonderzoek Nederland. In Nederland zijn de flora en fauna beschermd door de Wet Natuurbescherming. Onder de bescherming van deze wet vallen in principe ook alle vogelsoorten. De wet verbiedt het om broedende vogels te storen of te hinderen. Wie nesten zoekt en bestudeert ontkomt niet aan verstoring en deze handeling valt onder de verbodsbepalingen van de natuurbeschermingswet.

Om toch verantwoord onderzoek mogelijk te maken is door Sovon het Meetnet Nestkaarten opgezet. Doel is om meer inzicht te krijgen in het broedsucces van vogels. Die informatie is van belang als aanvulling op de broedvogeltellingen die ook door Sovon worden gecoördineerd. Sovon roept deelnemers aan het nestkaartenproject op, dus in principe kan iedereen zich daarvoor melden, maar in verband met de wettelijke bescherming van

vogels is er wel een ontheffing nodig die door registratie van deelname aan het Sovon-project kan worden verkregen. In sommige gevallen kan overigens ook gebruikgemaakt worden van een vergunning verstrekt door het Vogeltrekstation.

Om zorgvuldig te handelen en onnodige verstoring te voorkomen is het noodzakelijk dat waarnemers de regels voor zorgvuldig handelen goed kennen en hanteren. Sovon heeft daarvoor in een handleiding de 'gedragscode nestonderzoek' opgenomen. Enkele aanwijzingen ten aanzien van een zorgvuldige werkwijze zijn:

- Het is noodzakelijk de grootste omzichtigheid bij onderzoek te betrachten;
- Zorg voor toestemming van de terreineigenaar;
- Extra voorzichtig bij grotere soorten van open landschappen (weidevogels), moerasvogels (geen loopspoor in de vegetatie) en kolonievogels.

Meer informatie over het nestkaartenonderzoek en over de daarbij geldende regels en een gedragscode is te vinden op de website van Sovon (Sovon.nl).

Vogelfotografie

Ook het fotograferen van vogels kan schadelijk zijn en ook daar ligt er een groot risico van overtredingen in de zin van de Wet Natuurbescherming. Wellicht is het risico hier zelfs nog groter, omdat fotograferen zeer populair is en omdat steeds meer mensen hun vrije tijd daaraan besteden, vaak individueel en zonder begeleiding. Omdat zeker het fotograferen van broedende vogels al heel gemakkelijk kan leiden tot onrust of verstoring van vogels heeft *het Vogeljaar* dan ook in de voorwaarden voor de fotowedstrijden en voor de Vogelkalender vastgelegd dat opnamen van nestfoto's niet zijn toegestaan. Omdat veel mensen die zich bezighouden met het fotograferen individueel op pad gaan en vaak niet zijn aangesloten bij een organisatie, zijn zij vaak niet op de hoogte van de regels en gedragscodes waaraan zij zich behoren te houden. Op de populaire website voor

vogelfoto's BirdPix zijn die regels te vinden. Zij staan bijvoorbeeld geen foto's toe die gemaakt zijn onder omstandigheden waarbij er sprake is van een overtreding van de wet en ook nestfoto's en foto's van vogels bij een nest worden niet geplaatst op de website. Ook andere organisaties hanteren dergelijke regels, Zo heeft ook Vogelbescherming een gedragscode voor het maken van vogelfoto's (zie: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/zelf-doen/vogelfotografie/gedragscode>). Ook het BNNVara-programma Vroege Vogels hanteert een gedragscode. Deze regels staan hieronder:

1. Fotografeer dieren en planten alleen in hun leefomgeving;
2. Vang of verontrust geen dieren;
3. Bied geen voedsel aan speciaal voor de foto;
4. Fotografeer alleen nesten als dit de dieren niet verstoort;
5. Houd een gepaste afstand bij het fotograferen;

6. Verdiep je in de natuur en de ecologie van de soorten;
7. Natuurfoto's zijn niet geësceneerd en gemanipuleerd;
8. Wees een goede natuurgast;
9. Beschadig geen natuur;
10. Betreed geen verboden terrein en laat geen afval achter.

Hoewel er ook vogelsoorten zijn die zich kunnen uitbreiden, gaat het met veel vogels in ons land helemaal niet zo goed. Daarvoor zijn verschillende oorzaken, zoals veranderingen in het klimaat, intensivering in de agrarische sector, stadsuitbreidingen, etc. Een andere belangrijke factor is echter de toenemende recreatiedruk. Het wordt steeds drukker in de natuurgebieden en de kansen op verstoring nemen navenant toe. Het is dus van groot belang dat eenieder die de natuur in gaat, zich goed houdt aan de gedragscodes en regels!

RAK

Vogelaartje

Natuurfotograaf Wim Smeets koos 'vogels in de wei' als thema voor zijn kalender van 2022.

Die maandkalenders maakt hij al enkele jaren en deze nieuwe productie is ook dit keer weer bijzonder fraai uitgevoerd. De uitgave bevat 13 prachtige foto's van vogels die in het open poldergebied kunnen worden aangetroffen.

Alle foto's – evenals de toelichtende teksten daarbij – zijn van zijn hand.

Deze uitgave is te bestellen door een berichtje te sturen naar Wim Smeets, e-mail: wsmeets.foto@gmail.com. De prijs is slechts €15,00 (dat is inclusief de verzendkosten).

